

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 18 februari 1897, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 10 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875, dels ock väckt motion, åsyftande ändring af samma lagrum.

Genom proposition, n:o 18, af den 9 nästlidne januari har Kongl. Maj:t, under återopande af propositionen bifogade, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om ändrad lydelse af 10 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875.

Härigenom förordnas, att 10 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 31 december 1891, skall erhålla följande ändrade lydelse:

Kan till följd af de i 6, 7, 8 och 9 §§ gifna föreskrifter sökt lagfart ej beviljas, eller finnes sökandens rätt vara tvistig, eller möter, enligt den i 18 § nämnda bok eller eljest, mot bifall till ansökningen annat hinder, som icke är af beskaffenhet, att den jemlikt 5 § genast bör afslås, förklare rätten ansökningen hvilande i afbidan på hindrets undanrödjande. Tvist, som bör afdömas, innan ansökningen slutligen pröfvas, skall, om den ej redan är vid domstol anhängig, af rätten förvisas till särskildt utförande i laga ordning.

Är lagfartsansökning förklarad hvilande till följd af hinder, hvarom i 7 § förmäles, skall kungörelse derom af rätten utfärdas, om sökanden det äskar. Varder ej, efter det genom sökandens försorg nämnda kungörelse tre gånger, minst en månad mellan hvarje gång, blifvit såväl införd i allmänna tidningarna, som ock, när fråga är om egendom å landet, uppläst i kyrkan för den församling, der egendomen är belägen, äfvensom i angränsande församlingars kyrkor, klander å fånet instämmt samt i rättens lagfartsprotokoll antecknadt inom fem år efter sista kungörandet; och förekommer ej heller eljest anledning att annan eger bättre rätt till egendomen; då må den omständighet att förre egarens åtkomst ej styrkes icke vidare utgöra hinder för lagfartens beviljande, der det visas, att sökanden eller han och hans rättsinnehafvare oafbrutet under nämnda fem år varit i mantals- och skattskrifningslängd upptagne såsom egare till fastigheten. Innan i ty fall ansökningen bifallas må, skall kronans ombudsman i orten deröfver höras.

I afseende å lagfartsansökning, hvarom kungörelse utfärdats, innan denna lag trädt i kraft, skall gälla hvad hittills varit stadgadt.

Rörande tillkomsten af ifrågavarande proposition, hvilken af båda kamrarna blifvit till lagutskottet hänvisad, må erinras om Riksdagens skrifvelse till Konungen den 3 maj 1895, hvari anhölls, dels att Kongl. Maj:t ville låta utreda, om och i hvilka fall inskränkning i den genom lag och författningar stadgade legala annonseringen kunde ega rum, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill den verkställda utredningen kunde föranleda, dels ock att Kongl. Maj:t ville i sammanhang med berörda utredning taga i öfvervägande, i hvad mån en inskränkning i fråga om den i 10 § af lagfartsförordningen stadgade bestämmelse om kungörelses uppläsande i kyrka lämpligen kunde ega rum, samt, derest detta finnes vara förhållandet, till Riksdagen framlägga förslag till ändrade lagbestämmelser i sådant syfte.

Vid anmälån i statsrådet den 29 maj sistlidet är af Riksdagens berörda skrifvelse förklarade sig departementschefen på anförda skäl visserligen icke kunna förorda den ifrågasatta särskilda utredningen angående möjligheten af inskränkning i den legala annonseringen, hvaremot det i 10 § af lagfartsförordningen föreskrifna uppläsande i kyrka af kungörelse derom, att lagfartsansökning förklarats hvilande, syntes honom lämpligen kunna i någon mån inskränkas. Justitiekanslersembetet hade i sådant hänseende föreslagit, att ifrågavarande kungörelse skulle uppläsa — i stället för, såsom enligt

nu gällande bestämmelse, i tingslagets kyrkor — i kyrkan för den församling, der fastigheten vore belägen, samt i angränsande församlingars kyrkor. En dylik föreskrift, hvilken i afseende på de kyrkor, der kungörelse skulle uppläsas, öfverensstämde med den, som förekomme i 19 § af förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund, syntes departementschefen vara för ändamålet tillräcklig. Med kungörande i kyrka torde nemligen åsyftas hufvudsakligen att i det närmaste grannskapet sprida kännedom om lagfartsansökningen, medan den jemväl föreskrifna annonseringen i allmänna tidningarne skulle bereda aflägsnare boende tillfälle att i händelse af befogethet ingripa för att hindra lagfartens beviljande. I sistnämnda annonsering torde till följd af de ifrågavarande angelägenheternas stora vikt någon inskränkning icke vara tillräddig.

I öfverensstämmelse med de af departementschefen sålunda uttalade åsikter hade inom justitiedepartementet utarbetats förslag till ändrad lydelse af omförmälda paragraf, och beslöts, på hans hemställan, att högsta domstolens yttrande skulle deröfver införas. Vid förslaget granskning i högsta domstolen lemnades detsamma i hufvudsak utan anmärkning, och endast i fråga om öfvergångsstadgandet hemstälde högsta domstolens flesta ledamöter om en något förändrad affattning.

Sedan sistberörda stadgande med anledning häraf gifvits en ändrad lydelse, beslöts i statsråd den 9 nästlidne januari aflåtande af nu föreliggande proposition.

Det vill häraf framgå, att nu föreliggande förslag tillkommit i syfte att inskränka den i lagfartsförordningens 10 § stadgade skyldighet att föranstalta om kungörelses uppläsande i tingslagets kyrkor, och man kunde förty hafva anledning antaga, att kungörelseskyldigheten, med tillämpning af förslaget bestämmelse, blefve för alla fall mindre betungande, än enligt gällande lagstiftning är förhållandet. Vid närmare granskning befinnes emellertid detta icke vara händelsen. Vål är det sant, att antalet kyrkor, i hvilka kungörelse skulle uppläsas, komme att minskas för alla de fall, då »tingslagets kyrkor» till antalet öfverstege de till församlingen »angränsande församlingars kyrkor» — något, som allmänneligen torde ega rum i södra och mellersta Sverige — men å andra sidan skulle för större delen af det nordliga Sverige och äfven på åtskilliga ställen i andra delar af landet förslaget upphöjande till lag försvåra fullgörande af den i paragrafen omförmälda kungörelseskyldighet. Flerstädes äro nemligen förhållanden sådana, att »tingslagets kyrkor» äro ett ringa fåtal i jämförelse med »angränsande församlingars kyrkor» antal.

Då det likväl icke torde böra ifrågakomma, att berörda paragraf ändras så, att den der omförmälda kungörelseskyldigheten blifver, för ett ej ringa antal fall, mera betungande än enligt paragrafens nuvarande lydelse, kan utskottet icke tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts föreliggande proposition i oförändradt skick.

Syftet med förslaget vinnes emellertid till fullo genom någon förändring af det i propositionen framlagda förslag. Föreskrifves nemligen, att kungörelsens uppläsande skall ske, i stället för »i angränsande församlingars kyrkor», allenast i de angränsande församlingars kyrkor, som äro inom tingslaget belägna, kan i intet fall kungörelseskyldigheten blifva mera betungande, än nu är händelsen. För de flesta fall åstadkommes en ej oväsentlig inskränkning i nämnda skyldighet, och endast i den händelse, att tingslaget består af allenast en eller ett fåtal hvarandra angränsande församlingar, blifver kungörelseskyldigheten efter förändringen af samma omfång som enligt paragrafens nuvarande lydelse:

Några olägenheter synas ej heller vara att befara af en inskränkning sådan som den ifrågasatta; och får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen, under förklarande, att Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kan i oförändradt skick bifallas, ville för sin del antaga följande

Lag

om ändrad lydelse af 10 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875.

Härigenom förordnas, att 10 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 31 december 1891, skall erhålla följande ändrade lydelse:

Kan till följd af de i 6, 7, 8 och 9 §§ gifna föreskrifter sökt lagfart ej beviljas, eller finnes sökandens rätt vara tvistig, eller möter, enligt den i 18 § nämnda bok eller eljest, mot bifall till ansökningen annat hinder, som icke är af beskaffenhet, att den jemlikt 5 § genast bör afslås, förklare rätten ansökningen hvilande i afbidan på hindrets undanrödjande. Tvist, som bör afdömas, innan ansökningen slutligen prövas, skall, om den ej redan är

vid domstol anhängig, af rätten förvisas till särskildt utförande i laga ordning.

Är lagfartsansökning förklarad hvilande till följd af hinder, hvarom i 7 § förmäles, skall kungörelse derom af rätten utfärdas, om sökanden det äskar. Varder ej, efter det genom sökandens försorg nämnda kungörelse tre gånger, minst en månad mellan hvarje gång, blifvit såväl införd i allmänna tidningarna, som ock, när fråga är om egendom å landet, uppläst i kyrkan för den församling, der egendomen är belägen, äfvensom, när *tingslaget består af mera än en församling, jemväl i kyrkorna för angränsande inom tingslaget belägna församlingar*, klander å fånget instämmt samt i rättens lagfartsprotokoll antecknadt inom fem år efter sista kungörandet; och förekommer ej heller eljest anledning att annan eger bättre rätt till egendomen; då må den omständighet att förre egarens åtkomst ej styrkes icke vidare utgöra hinder för lagfartens beviljande, der det visas, att sökanden eller han och hans rättsinnehafvare oafbrutet under nämnda fem år varit i mantals- och skattskrifningslängd upptagne såsom egare till fastigheten. Innan i ty fall ansökningen bifallas må, skall kronans ombudsman i orten deröfver höras.

I afseende å lagfartsansökning, hvarom kungörelse utfärdats, innan denna lag trädte i kraft, skall gälla hvad hittills varit stadgadt.

I sammanhang med ofvanberörda proposition har utskottet till behandling förehått en inom Andra Kammarerna af herr N. Åkesson väckt motion, n:o 16, hvilken blifvit till utskottet hänvisad. Uti nämnda motion föreslås, att Riksdagen för sin del ville besluta, att 4 kap. 10 § 2 mom. jordabalken måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Är lagfartsansökning förklarad hvilande — — — —
 — — när fråga är om egendom å landet, *likaledes införd i länskungörelserna*, klander å fånget — — — —
 — — — —.

Såsom stöd för sitt förslag har motionären erinrat om de dryga utgifter, som förorsakades af bestyret med anskaffande af bevis från presterskapet om kungörelses uppläsande i alla tingslagets kyrkor, då det likväl enligt hans åsigt vore tillräckligt, om kungörelsen infördes i länskungörelser.

Föreliggande motion åsyftar uppenbarligen ändring i 10 § af förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875 och ej, såsom uppgifvits, 10 § af 4 kap. jordabalken. Förutnämnda paragraf innehåller nemligen det stadgande, hvars ändrade lydelse af motionären ifrågasatts.

Utom det formella hinder, som alltså förefinnes mot bifall till motionärens förslag, vill utskottet påpeka, att, om den af utskottet här ofvan föreslagna ändringen af 10 § i lagfartsförordningen antages, besväret med att ombestyra kungörelsens uppläsande i ett fåtal kyrkor och anskaffande af bevis derom torde blifva så ringa, att någon lättnad deri genom en lagändring ej torde vara erforderlig.

Med stöd af det anförda hemställer utskottet alltså,

att herr Åkessons motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 februari 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.
